

การปฏิบัติตามแนวทางการใช้ยาป้องกันการเกิดแผล
ในกระเพาะอาหารในผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมและ
แผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลรามารัตน์

นายธนพัฒน์ วิริยานนท์
นายธิดิวุฒิ ศรีชลวัฒนา

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2559

COMPLIANCE WITH GUIDELINES FOR STRESS
ULCER PROPHYLAXIS IN SURGICAL AND
ORTHOPEDIC UNITS AT RAMATHIBODI HOSPITAL

MISTER THANAPIPAT WIRIYANONT
MISTER THITIWUT SRICHOLWATTANA

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2016

โครงการพิเศษ

เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการใช้ยาป้องกันการเกิดแผลในกระเพาะอาหาร
ในผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมและแผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลรามารัตน์

ลายเซ็น

.....
(นายธนพิพัฒน์ วิริยานนท์)

ลายเซ็น

.....
(นายธิติวุฒิ ศรีสวัสดิ์วัฒนา)

ลายเซ็น

.....
(อ. ศุภทัต ชุมนมวัฒน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลายเซ็น

.....
(รศ.ดร. อรุษา ฉายเกิดดีแก้ว)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ลายเซ็น

.....
(ผศ.นพ. ปรีดา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การปฏิบัติตามแนวทางการใช้ยาป้องกันการเกิดแผลในกระเพาะอาหารในผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมและแผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลรามารินทร์

ธนพิพัฒน์ วิริยานนท์, ธิติวุฒิ ศรีชลวัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษา: ศุภทัต ชูมนุมวัฒน์*, อุษา ฉายเกสิดแก้ว*, ปรีดา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์**

*ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามารินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: การป้องกันภาวะเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนบนในโรงพยาบาล, ยาต้าน proton pump, แผนกศัลยกรรม, แผนกออร์โธปิดิกส์

ภาวะเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนบนในโรงพยาบาล (stress-related mucosal disease; SRMD) เป็นภาวะที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยได้ เช่นระยะเวลาพักรักษาตัวในโรงพยาบาลที่นานยิ่งขึ้น อัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำยาต้าน proton pump มาใช้เพื่อป้องกันภาวะดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษานี้ซึ่งมีรูปแบบเป็นการทบทวนเวชระเบียนย้อนหลังเพื่อประเมินความเหมาะสมของการใช้ยาต้าน proton pump เพื่อป้องกันภาวะ SRMD ในหอผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมและแผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลรามารินทร์ พบว่าจากข้อมูลผู้ป่วยจำนวน 105 คน มีผู้ป่วย 83 คน (ร้อยละ 79) ที่มีการสั่งใช้ยาต้าน proton pump อย่างไม่เหมาะสม โดยสาเหตุของการใช้ยาต้าน proton pump อย่างไม่เหมาะสมที่พบได้มากที่สุดคือ ไม่มีข้อบ่งชี้ของการใช้ยา พบได้ 77 คน (ร้อยละ 92.8) มีผู้ป่วย 23 คน (ร้อยละ 21.9) ที่ไม่หยุดยาเมื่อปัจจัยเสี่ยงของการเกิดภาวะ SRMD ถูกแก้ไขหรือหายไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีผู้ป่วย 12 คน (ร้อยละ 14.5) ที่ได้รับขนาดยาไม่ถูกต้อง ผลการศึกษาสรุพบว่าการใช้ยาต้าน proton pump ในหอผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมและแผนกออร์โธปิดิกส์ยังมีความไม่สอดคล้องกับคำแนะนำในปัจจุบันตามแนวทางการป้องกันการเกิดภาวะ SRMD อยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการเริ่มให้ยา การหยุดยาและการเลือกขนาดยาต้าน proton pump จึงมีความสำคัญและควรได้รับการติดตามอย่างเหมาะสม

Abstract

Compliance with Guidelines for Stress Ulcer Prophylaxis in Surgical and Orthopedic Units at Ramathibodi Hospital

Thanapipat Wiriyant, Thitiwut Sricholwattana

Project advisor: Supatat Chumnumwat*, Usa Chaikledkaew*, Preeda Sumritpradit**

*Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University, Thailand

**Department of Surgery, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Thailand

Keyword: Stress ulcer prophylaxis, Proton pump inhibitors, Surgical units, Orthopedic units

Stress-related mucosal disease (SRMD) in hospitalized patients may lead to undesirable outcomes such as prolonged hospital stay or increased mortality risk. Proton-pump inhibitor (PPI) is a commonly used agent for SRMD prevention. This retrospective chart review study was conducted to assess appropriateness of PPIs use, based on current evidence and guidelines, for SRMD prophylaxis in surgical units and orthopedic units in Ramathibodi hospital. The data of 105 patients included in the study showed that 83 patients (79%) inappropriately received PPIs for SRMD prophylaxis. Lacking of indication for PPI was the most common reason for inappropriate PPIs initiation (92.8%). Twenty three patients (21.9%) were found their PPIs were not stopped when the risk factors for SRMD were resolved or disappeared. Furthermore, 12 patients (14.5%) with proper indication for SRMD prophylaxis were found to receive inappropriate PPIs dose, particularly too-high dose. Improper use of PPI was common in surgical and orthopedics units. Monitoring for appropriate initiation, discontinuation, and dose selection of PPIs are required.